

Struktūrinių reformų gairės savivaldybių švietimo politikai formuoti ir vykdyti

Vilnius

2018 08 28

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Turinys

1.	Laukiami pokyčiai švietime
2.	Projekto ir jo veiklų apibūdinimas
3.	Vykdytos viešosios konsultacijos ir mokymai
4.	Mokytojų etatinio darbo apmokėjimo modelis: savivaldybių vaidmuo
5.	Mokyklų tinklo optimizavimas: savivaldybių vaidmuo
6.	Institucinio vaikų ugdymo ankstinimas ir ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo finansavimo modelio pokyčiai: savivaldybių vaidmuo
7.	Mokymo lėšų apskaičiavimo, panaudojimo ir paskirstymo metodikos įgyvendinimas: savivaldybių vaidmuo
8.	Projekto veiklų tarpusavio sąsajos

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

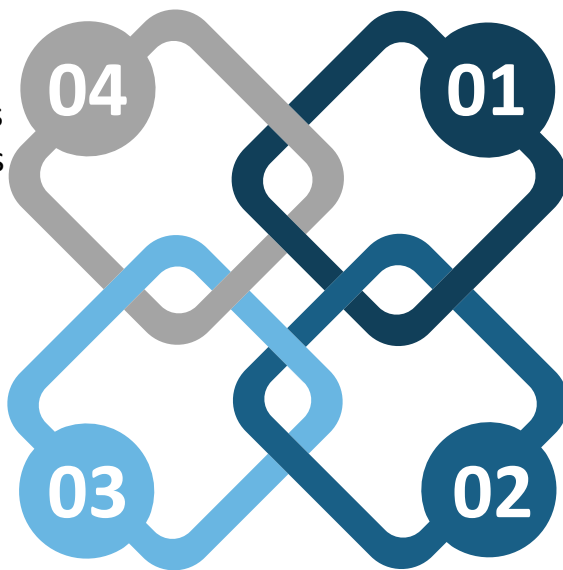
Siekiant sėkmingai įgyvendinti reformas ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo srityje, būtinas ne tik reikiamų teisės aktų priėmimas ar pakeitimas, tačiau taip pat tinkamas pasirengimas reformoms ir pagalba reformas įgyvendinančioms institucijoms

Projektas: Pasirengimas įgyvendinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo finansavimo pertvarką ir įgyvendinimo koordinavimas

Projekto tikslas – pasirengti naujoms mokyklų, vykdančių ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas finansavimo pertvarkoms

PROJEKTO VEIKLOS

Siūlymų dėl mokymo
lėšų apskaičiavimo ir
paskirstymo metodikos
tobulinimo parengimas

Rekomendacijų dėl
mokytojų etatinio
apmokėjimo modelio
diegimo parengimas

Rekomendacijų dėl
mokyklų tinklo
pertvarkos parengimas

Projekto veiklų
kryptys:

- Viešosios konsultacijos
- Mokymų vykdymas
- Studijų ir rekomendacijų parengimas
- Skaičiuoklės rengimas

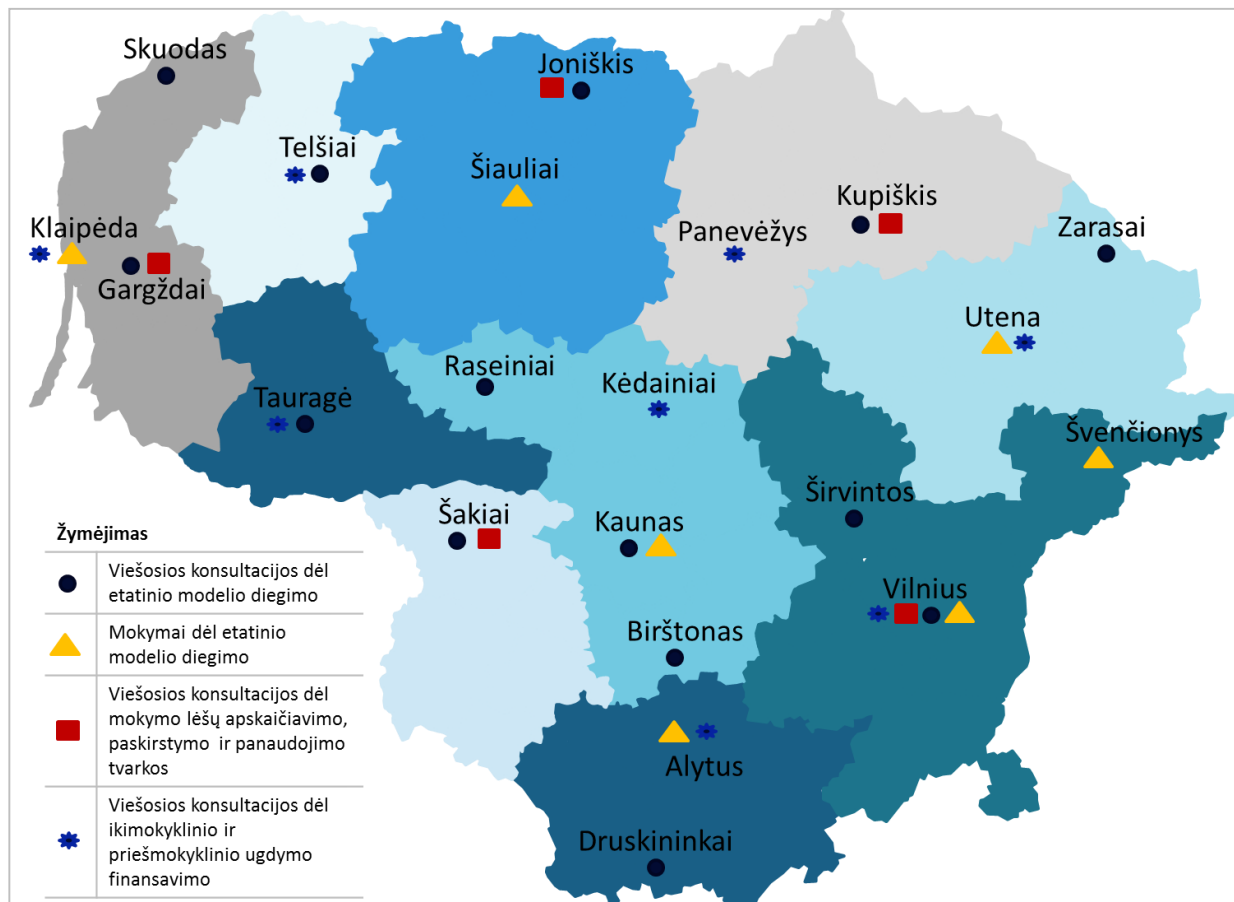

Kuriame
Lietuvai ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Organizuotose viešosiose konsultacijose ir mokymuose iš viso dalyvavo 918 dalyvių iš visos Lietuvos. Renginiai vyko visose apskrityse, net 21 Lietuvos mieste.

4

Viešosiose konsultacijose dalyvavo švietimo skyrių vadovai, specialistai, ugdymo įstaigų vadovai, pavaduotojai, darbuotojai.

Mokymai buvo skirti bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo įstaigų vadovams ir jų pavaduotojams, taip pat dalyvavo mokytojai.

Viešųjų konsultacijų metu buvo pristatomos rengiamos naujovės, studijų rezultatai, atliekamos interaktyvios apklausos.

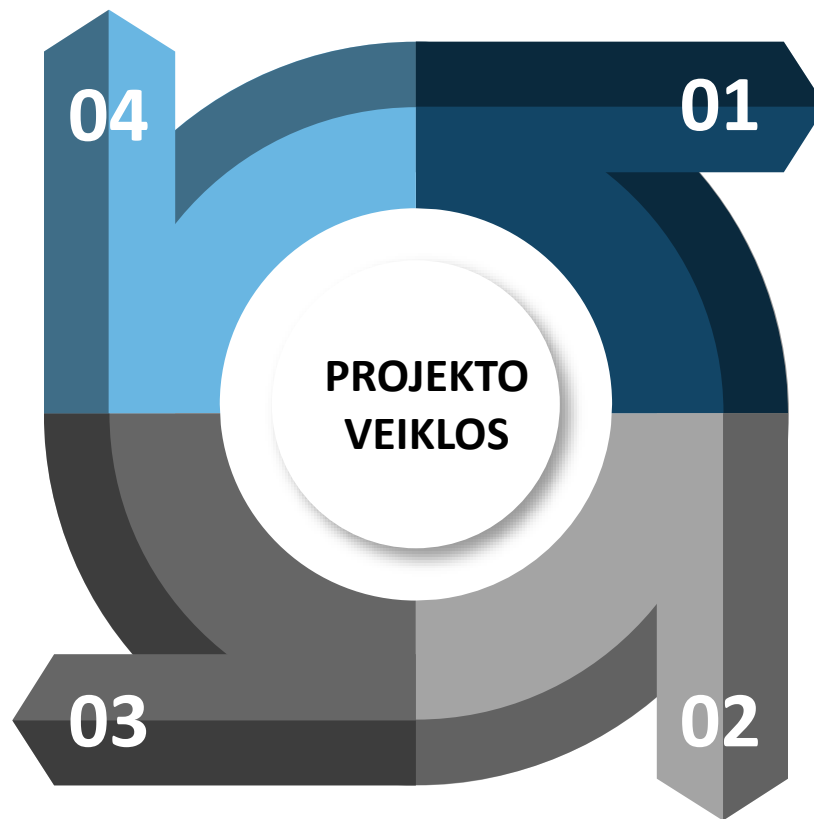
Viešosiose konsultacijose dėl etatinio modelio diegimo iš viso dalyvavo **372** dalyviai, mokymuose dėl etatinio modelio diegimo – **185** dalyviai, viešosiose konsultacijose dėl mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos – **98** dalyviai, viešosiose konsultacijose dėl ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo finansavimo – **263** dalyviai.

Mokyklų tinklo pertvarka

- Minimalus mokinių skaičius
- Jungtinių klasių formavimas

Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo metodika

- Lėšų skyrimo bendrieji principai
- Mokyklų valdymui skiriamų lėšų apskaičiavimo būdas
- Švietimo pagalbai skiriamų lėšų apskaičiavimo būdas
- Nepilnų klasių finansavimo tvarka
- Savivaldybių perskirstomos dalies apskaičiavimas ir panaudojimas

Mokytojų etatinio apmokėjimo modelis

- Tarifinis atlygis keičiamas etatiniu darbo apmokėjimu
- Metinis valandų skaičiavimas
- Pastoviosios dalies koeficientai
- Darbo stažo detalizavimas

Išimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo finansavimas (institucinio ugdymo ankstinimas)

- Vaikų nuo 5 metų ugdymas priešmokyklinio ugdymo grupėse
- Finansavimo pertvarkos galimybės

Igyvendinami pokyčiai suteikia mokykloms daugiau savarankiškumo priimant sprendimus dėl mokytojų etatų skaičiaus, valandų paskirstymo, darbo apmokėjimo už darbą sudėtingesnėmis sąlygomis skyrimą.

REKOMENDACIJOS SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRACIJOMS

Mokytojų pareigybių skaičiaus reglamentavimas

- Rekomenduojama atsisakyti papildomo mokytojų pareigybių skaičiaus reguliavimo - pakeisti savivaldybių ugdymo įstaigų etatų normatyvus reglamentuojančius teisės aktus
- Raštu informuoti mokyklą apie priimtą sprendimą dėl nepilnų klasių finansavimo, kad mokykla galėtų koreguoti apskaičiuotą pareigybių skaičių
- Informuoti mokyklą, jei skiriamos lėšos finansavimo poreikių skirtumams mažinti ir dėl to pasikeičia pareigybių skaičius

Tarpininkavimas sprendžiant konfliktus

- Tarpininkauti sprendžiant konfliktus tarp biudžetinių įstaigų administracijos ir mokytojų

Konsultavimas savivaldybės mastu

- Siūloma sudaryti dažniausiai savivaldybėje užduodamų klausimų apie etatinio modelio diegimą mokyklose sąrašą ir parengti atsakymus į šiuos klausimus
- Siūloma dažniausiai užduodamų klausimų sąrašą paskelbti pavaldžioms mokykloms

Teisinė pagalba

- Teikti mokyklų administracijoms teisinę pagalbą sprendžiant netipinius klausimus dėl etatinio darbo apmokėjimo modelio diegimo, iškilus sunkumams dėl teisės aktų nuostatų taikymo

Gerosios patirties sklaida

- Siūloma surinkti gerąją procesų praktiką, kuri atskleistų metodus ir standartus, taikomus organizacijos procesuose
- Siūloma rengti mokyklų vadovų susitikimus, kurių metu galėtų būti pristatomi naujojo modelio įgyvendinimo ypatumai tam tikrose mokyklose
- Užtikrinti grįžtamąjį ryšį iš mokyklos vadovų apie etatinio darbo apmokėjimo modelio diegimo ypatumus

Šiuo metu Lietuvos mokyklų tinklo pertvarka vyksta ženkliai lėčiau, nei mažėja faktinis mokinių skaičius. Tai lemia, jog šalyje daugėja nedidelį mokinių skaičių turinčių mokyklų skaičius: apie ketvirtadalyje šalies mokyklų mokosi mažiau kaip 120 mokinių. Tyrimo metu nustatyta, kad savivaldybėse, kuriose mokinių pasiekimai yra aukščiausi (dažniausiai miesto mokyklose besimokančių mokinių), ūkio išlaikymo išlaidos ir mokinio krepšelio lėšos, tenkančios vienam mokiniui, yra mažiausios. Tuo metu tose savivaldybėse, kuriose ūkio išlaikymo išlaidos ir mokinio krepšelio lėšos, tenkančios vienam mokiniui, yra didžiausios, mokinių pasiekimai yra prasčiausi (dažniausiai kaimo mokyklose). Tai įrodo, kad finansavimo didinimas neišspręstų su ugdymu susijusių problemų, o veiksminga priemonė šiuo atveju yra mokyklų tinklo optimizavimas.

REKOMENDACIJOS SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRACIJOMS

Mokyklų tinklo optimizavimas

Mokyklų uždarymas

- Įvertinti esamą situaciją (surinkti aktualius duomenis apie mokyklų skaičių, mokinių skaičių jose, pedagogų trūkumą, finansavimą, jungtinių klasių skaičių ir kt.) ir numatyti galimus vystymo scenarijus
- Paskatos savivaldybėms:
 - ✓ neigiamos: nustatytas minimalus reikalaujamas mokinių skaičius mokykloje, klasių jungimo galimybės ir apribojimai, reikalavimai infrastruktūrai ir ugdymo procesui (laboratorių skaičius, dalykų įvairovė ir pan.), „probleminių“ mokyklų nustatymas ir jų veiklos svarstymas
 - ✓ teigiamos: mokytojų perkvalifikavimas, kelionės į darbą ir iš darbo kompensavimas (jei nauja darbo vieta toli nuo namų), mokinių vežiojimas, finansinės paskatos priimančioms naujus mokinius mokykloms, finansinė paskata ugdymo kokybei gerinti
- Įtraukti suinteresuotas grupes į pertvarkos procesus
- Laiku ir aiškiai teikti visą informaciją mokyklų bendruomenėms

Mokyklų reorganizavimas (jungimas)

- Siekiant optimizuoti valdymui skirtas lėšas, spręsti pedagogų trūkumo, ugdymosi galimybių įvairovės didinimo problemas, siūloma kurti jungtines mokyklas tose vietovėse, kuriose mokyklos uždarymas turėtų didelių neigiamų pasekmių (labai toli važiuoti iki mokyklos, mokykla – visuomeninio gyvenimo centras), siūloma kurti jungtines mokyklas

Mokyklų klasterių kūrimas

- Mokyklų bendradarbiavimo skatinimas, siekiant abipusės naudos bendradarbiaujančioms įstaigoms, įtraukiant įvairaus dydžio mokyklas, įvairiose vietovėse esančias mokyklas; galima vykdyti savivaldybės (kelių savivaldybių) lygiu, todėl svarbi savivaldybių iniciatyva
- Gali būti dalinamasi ugdymo ištekliais, transportu, maitinimo paslaugomis, organizuoti bendrus pirkimus ir kt.
- Mokyklų klasteriai galėtų padėti spręsti ugdymo kokybės problemas mažiau sėkmingose mokyklose

Institucinio vaikų ugdymo ankstinimas ir ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo finansavimo modelio pokyčiai: savivaldybių vaidmuo

8

Ankstyvojo ugdymo nauda vaikui ir šeimai, taip pat valstybei socialiniu ir ekonominiu požiūriu lemia poreikį didinti įsitraukimą į ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą. Vis dėlto Lietuvoje vaikų (1-6 metų ir vyresnių), dalyvaujančių ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme, dalis nuo bendro vaikų skaičiaus 2017 m. sudarė tik 72,1 proc. ir pasižymėjo dideliais skirtumais tarp kaimo ir miesto bei regionų.

ALTERNATYVUS FINANSAVIMO BŪDAS

Ugdomoji veikla

Valstybės biudžeto lėšos

Ugdymo reikmės

Valstybės biudžeto lėšos
Savivaldybių biudžeto lėšos

Švietimo pagalba

Valstybės biudžeto lėšos

Sveikatos priežiūra

Valstybės biudžeto lėšos
Savivaldybių biudžeto lėšos

Maitinimo paslaugos

Savivaldybės biudžeto lėšos

Vežiojimo paslaugos

Savivaldybės biudžeto lėšos

Papildomos paslaugos

Valstybės biudžeto lėšos

SIŪLOMI IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO FINANSAVIMO MODELIO POKYČIAI

- Ugdomosios veiklos išlaidų finansavimas valstybės biudžeto lėšomis – 100 proc.
- Ugdymo reikmių finansavimas iš savivaldybių biudžetų lėšų, atsisakant tėvų indėlio.
- Papildomų paslaugų finansavimas iš valstybės biudžeto lėšų – 100 proc.
- Maitinimo paslaugų finansavimas iš savivaldybių biudžetų lėšų, atsisakant tėvų indėlio.

INSTITUCINIO UGDYMO ANKSTINIMO RIZIKŲ SUMAŽINIMO PRIEMONĖS

Pedagogų trūkumo, pedagogų (ne)pasirengimo

Motyvacijos sistema
Prievoles išdirbti nustatytą laiką po studijų baigimo nustatymas
Minimalaus ugdymo mokslų krypties studijų programų studijų vietų skaičiaus sumažinimas
Reikalavimų mokytojų dalykiniam pasirengimui pakeitimai

Infrastruktūros, fizinės aplinkos užtikrinimo

Finansavimo skyrimas ir jo struktūra, priklausanti nuo 1 vaikui tenkančių aplinkos (ūkio) lėšų dydžio, palyginus su šalies vidurkiu

Vaikų vežiojimo, lydinčio asmens etatų steigimo

Į ugdymo įstaigą ir atgal privalo būti vežami toliau kaip 3 kilometrus nuo ugdymo įstaigos gyvenantys mažas pajamas gaunančių šeimų vaikai
Kiti vaikai, kurie nepriklauso socialinės rizikos, mažas pajamas gaunančioms šeimoms, turėtų būti vežami tėvų (globėjų) prašymu
Kompensuoti kitų vaikų, kurie nepriklauso socialinės rizikos, mažas pajamas gaunančioms šeimoms, dalį vežimo išlaidų, kai vaikai vežami tėvų (globėjų) transportu
Lydinčio asmens funkcijas pavesti esamam ugdymo įstaigos darbuotojui/darbuotojams (ikimokyklinio ugdymo atveju)
Reikalingų specialiųjų sėdynių įsigijimas

Vaiko (ne)brandumo

Ikimokyklinio ugdymo įstaigos nelankiusiems vaikams – privalomas vaiko raidos ir brandos priešmokykliniam ugdymui vertinimas
Pagal tėvų (globėjų) pageidavimą lankyti priešmokyklinę grupę metais anksčiau nei nustatyta - privalomas vaiko raidos ir brandos priešmokykliniam ugdymui vertinimas
Kitiems, ikimokyklines įstaigas lankantiems vaikams siūloma vaiko raidos ir brandos vertinimą priešmokykliniam ugdymui vykdyti pagal poreikį
Įteisintas privalomas 1 metų trukmės ikimokyklinis ugdymas, prieš pradėdant lankyti priešmokyklinio ugdymo programas

Prailgintos dienos grupės arba visos dienos mokyklos trūkumas

Neformaliojo švietimo veiklų plėtra

Mokymo lėšų apskaičiavimo, panaudojimo ir paskirstymo metodikos įgyvendinimas: savivaldybių vaidmuo

9

Nauja Mokymo lėšų apskaičiavimo, panaudojimo ir paskirstymo tvarka keičia savivaldybių vaidmenį mokyklų valdymo, švietimo pagalbos teikimo srityse, taip pat numato savivaldybių finansinį indėlį finansuojant labai mažas klases.

Kuriamė
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

SMART
CONTINENT | SC

Projekto veiklų tarpusavio sąsajos

